

MASAKR NA ŠVÉDSKÝCH ŠANCÍCH

Jana Hádková, 28 min., 2000

Dokument Jany Hádkové je filmovou rekonstrukcí tragické události z noci na 19. června 1945, která je výmluvným svědectvím, že lidské utrpení na našem území zdaleka neustalo s koncem druhé světové války. Zároveň ukazuje, jak v tehdejším Československu využili samozvaní soudci a mstitelé nacionalistických a protifašistických nálad a ve jménu národní očisty vraždili nevinné lidi, jejichž jediným „proviněním“ byla německá národnost. To je případ československých vojáků, kteří u obce Horní Moštěnice na místě zvaném Švédské šance postříleli 265 karpatských Němců ze Slovenska, převážně žen, dětí a starců. Tato skupina obyvatel slovenských vesnic byla v průběhu 2. světové války přesunuta ze svých domovů na práci do Německa a po jejím skončení se do nich vracela. Na železniční zastávce v Přerově je potkali příslušníci 17. pěšího pluku Československé armády vracející se z vojenské přehlídky v Bratislavě, z nichž někteří v nich poznali své bývalé sousedy. Svou roli sehrála i tehdy silná protifašistická euforie v Přerově, kde během povstání padlo 21 místních obyvatel. U tehdejšího předsedy Národního výboru v Lověšicích si vojáci vedení poručíkem Pazorem vyžádali dvacet místních mužů, kterým nařídili vykopat hrob. I přes úpěnlivé prosby matek a malých dětí všechny bez milosti popravili. Přitom skupina zavražděných karpatských Němců hovořila plyně slovensky a jen těžko by se vracela do svých domovů, kdyby během války její členové kolabovali. I když bylo hned druhý den po masakru zahájeno vyšetřování, byl hlavní iniciátor celé akce, poručík Karol Pazor, odsouzen až v roce 1947 a za necelý rok v rámci amnestie propuštěn. Později se stal funkcionářem Svazu protifašistických bojovníků. . . Během období komunismu byl celý případ pod přísným utajením, a jak prostřednictvím výpovědí historiků a pozůstalých zjišťuje autorka dokumentu, nebyl dodnes řádně prošetřen.

Publicista a historik Vladimír Just v dokumentu připomíná, jak velký podíl měly na těchto událostech proslovy prezidenta Beneše, který místo mírnění protiněmeckých vášní je svými výroky o nutnosti „odgermanizovat vše, co se dá“, a kontroverzními zákony naopak podporoval.

„Film měl být příspěvkem k diskusi o problému kolektivní viny, inspirován citátem z J. J. Rousseaua: Vidíme-li nespravedlnost a mlčíme-li k ní, pácháme ji sami,“ říká režisérka Jana Hádková.